

A LES SESSIONS DE FILOSOFIA 3/18 NO CAL VOTAR

per Irene de Puig

Una condició del diàleg filosòfic és que no hi hagi guanyadors ni perdedors, ni triomfadors ni vençuts, dit d'una altra manera, cal que guanyi tothom.

És per això que les votacions, siguin en la fase del projecte que siguin, haurien de ser substituïdes per mètodes més curosos.

Sovint hem assenyalat la diferència entre una assemblea i un diàleg filosòfic mostrant que, entre altres raons, a l'assemblea cal prendre decisions conjuntes, mentre que en el diàleg el que cal és aclarir termes, valorar opinions però no cal preguntar-se si tothom hi està o no d'acord, si no és per estimular el diàleg.

Per això, tant a l'hora de triar la pregunta a partir de la qual començarà el diàleg com en altres moments de la sessió cal obviar les votacions i proposar formes de resolució més creatives: que trii aquell estudiant que encara no ha participat, o bé aquell que avui fa anys o el qui ha tingut un mal dia, etc. Cal que escoltem les raons que tenen les distintes opcions i ens decanem per la millor raó, després d'haver-les avaluat totes. Podem usar preguntes com: "ho veiem bé?", "ens decidim per aquesta opció?", "provem-ho d'aquesta manera?"

Si posem a votació el que sigui (una activitat a fer, un exercici o una opinió) semblarà que "el nombre té la raó", que la majoria té raó pel simple fet de ser més, no pas per les raons que sustenten les seves posicions. En aquest cas, el que val és ser molts, no les raons. Aquest és un argument de masses, però no té a veure amb les raons i la raó. Sovint les masses han anat errades o obcecades per prejudicis imposats.

La votació, acceptada a la democràcia formal per economia de temps i perquè cedim les nostres raons als que seran els nostres representants, no té perquè ser la regla d'un diàleg filosòfic, d'una banda, perquè en un diàleg tothom té la paraula i no ens calen intermediaris i, de l'altra, perquè estem aprenent a donar raons i valorar-les, no a prendre decisions, com dèiem abans.

D'altra banda, les creences i els sentiments no es poden posar a votació i no poden perdre o guanyar. De vegades, la raó d'una sola persona pot resultar més important que la raó d'un col·lectiu. Us remeto a la pel·lícula, coneguda aquí amb el títol de *Dotze homes sense pietat*, que és un exemple perfecte del que estem dient.

Quan parlem de democràcia, en tant que valor en el **projecte Filosofia 3/18**, parlem d'escoltar les idees de tothom, ens referim a la conciliació, a l'acord, a l'intent de trobar camins superadors, no pel guany d'una majoria que automàticament fa emmudir les minories. Votar és millor que imposar, d'acord! però en una aula valorar donant raons és més ric i millor que votar.

En una aula a la que vaig assistir fa pocs dies, una mestra – amb la millor intenció del món – va acabar la classe preguntant com volien resumir el que havien fet a la sessió, si dibuixant o fent una representació. Voten!!!! va dir. No hauria estat millor veure què era més adient, més ajustat, més recomanable? I en lloc de proposar-ho com alternativa, no hagués estat millor preguntar que seria més adequat? No podia preguntar-li a algun alumne/a dels que menys havia participat?

En una aula de cinc anys la mestra dóna una pedreta a cada nen perquè avaluï la sessió posant la pedra a una de les dues capsas que els presenta. Una d'elles té dibuixat un somriure i l'altra una cara enfadada o emmurriada. Cada nen o nena ha de justificar per què posa la pedra a la capsa que ha triat. Al final, però, la mestra compta les pedretes i un dels nens s'aixeca amb les mans enlaire amb senyal de victòria dient: Hem guanyat!!!!!!

Evidentment, els objectius de Filosofia 3/18 no estan lluny del treball assembleari, però no s'hi poden confondre. Es reforcen mutuament, però mentre en una assemblea cal arribar a acords puntuals, a Filosofia 3/18 es prioritza el dissentiment, la recerca i el dubte com a formes per anar més enllà d'un mateix. No calen acords, sinó que cadascú tingui arguments i raons per a les seves opinions i creences. Parteix d'un treball cooperatiu per anar cap a l'autonomia, si passa pel pacte bé, però no cal una negociació perquè tothom hi estigui d'acord.

Per això, recomanem evitar les votacions!